گذر

توافق برای ایجاد خط کشتی‌رانی چابهار-ونیز

● مدیرکل توافق‌نامه‌ها و توسعه بازار سازمان بنادر و دریانوردی از توافق برای ایجاد خط کشتی‌رانی چابهار-ونیز خبر داد و گفت: در جلسه با طرف ایتالیایی، آموزش دریانوردان، تأمین تجهیزات و قطعات و ارائه خدمات و تعرفه‌های بندری، بررسی شد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان بنادر و دریانوردی، محمدسعید اصل‌سعیدی‌پور بیان کرد: دوربودن این بندر از منطقه خلیج فارس، ارزان‌تربودن تعرفه‌ها و هزینه‌های سرمایه‌گذاری در چابهار نسبت به بنادر دوبی و دیگر بنادر کشورهای خارجی و... طرف‌های ایتالیایی را به نتیجه رساند که در این بندر جنوبی ایران سرمایه‌گذاری کنند. او با بیان اینکه ایجاد ارزش‌افزوده از دیگر برنامه‌های طرف ایتالیایی برای سرمایه‌گذاری در بندر چابهار بود، ادامه داد: با طرف ایتالیایی درباره ایجاد خط کشتی‌رانی چابهار-ونیز نیز مذاکراتی صورت گرفت و مقرر شد که پیام ما را به ایتالیا و بندر ونیز ببرند و البته با توجه به طول مسافت مباحث بیشتر روی ترانزیت و خطوط باری کشتی‌رانی بود، زیرا در حوزه مسافری باید کشتی‌ها، تجهیزات و امکانات خاصی وجود داشته باشد و به سبب مسافت طولانی استقبال چندانی از این مسئله نخواهد شد.

اعتبار ۱۵ میلیاردی پرداخت حقوق کارگران هپکو ابلاغ شد

● معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، از ابلاغ اعتبار ۱۵ میلیارد تومانی برای پرداخت حقوق کارگران هپکو خبر داد. حاتم شاکرمی در گفت‌وگو با مهر، درباره آخرین وضعیت پرداخت حقوق کارگران هپکو اظهار کرد: کل اعتبار ۵۰ میلیارد تومانی برای تأمین سرمایه در گردش و آغاز فعالیت این شرکت، از سوی یکی از بانک‌های کشور تأمین شده است. معاون امور روابط کار وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: از کل اعتبار تأمین شده، ۱۵ میلیارد تومان برای پرداخت حقوق معوق کارگران تخصیص یافته که این میزان از منابع، به شعب بانکی در استان مرکزی نیز برای اجرا ابلاغ شده است. شاکرمی گفت: با توجه به ابلاغ منابع پرداخت حقوق کارگران هپکو، تا پایان این هفته مطالبات معوق کارگران این شرکت پرداخت خواهد شد.

آذری‌جهرمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، قرار است با زیرمجموعه خود مقابله کند؟

مبارزه وزیر به نفع روبیکا؟

شرق: این روزها خبرهای زیادی در مورد خدمات ارزش‌افزوده «VAS» می‌شنویم و شاید افراد زیادی در توییتر به جمله جواد آذری‌جهرمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در اواخر شهریورماه برخورده باشند که نوشته بود: «شاید وقتش رسیده باشد که به زودی «کل سرویس‌های ارزش‌افزوده» را برای همیشه تعطیل کنیم. دوستان دیگر به یقین رسیده‌اند که در مورد حق‌الناس هیچ خط قرمزی ندارم، مخصوصا اگر از جیب مردم دزدی شود!» و هشتک «#پایان_وس» را هم برای آن انتخاب کرد. این توییت هرچند در ظاهر ملاک حفاظت او از منافع عموم مردم در نظر گرفته شود، اما در عمل به‌واسطه وجود سرویس‌های خدمات ارزش‌افزوده‌ای مانند «روبیکا» که این روزها تقریبا همه نام آن را شنیده‌اند، در زیرمجموعه‌های مرتبط با وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، این اظهارنظر او زیر سؤال رفته است.

روبیکا، محصول کجاست؟

ماجرا از این قرار است که خدمات ارزش‌افزوده معروف «روبیکا» محصول شرکتی به نام شرکت توسعه کسب‌وکار «توسکا» است. شرکت توسکا از ۲۶ مهر ۹۶، انحصار تمام «ستاره‌مربع»ها را از صداوسیما گرفته است، درحالی‌که آذری‌جهرمی گفته بود این شرکت‌ها هیچ مجوزی از شرکت فناوری اطلاعات و ارتباطات ندارند. در ادامه همین مسیر، مشخص می‌شود که شرکت توسکا، یکی از زیرمجموعه‌های همراه اول است. ترکیب سهامداران همراه اول نشان می‌دهد شرکت مخابرات ایران با ۸۴ درصد سهم، همه‌کاره این اپراتور است. ۵۰ به اضافه یک‌صدم درصد شرکت مخابرات هم به شرکت توسعه اعتماد مبین تعلق دارد؛ خدمات ارزش‌افزوده پرسروصدای «روبیکا» هم از محصولات همین شرکت است که در مهم‌ترین برنامه‌های تلویزیونی از جمله خندوانه، ماه‌عسل، بیست‌هجده، فوتبال برتر، فرمول یک، کودک‌شو، عصر جدید و... با ارائه خدمات انحصاری، مردم را مشتاق به استفاده از این خدمات می‌کند.

خدمات ارزش‌افزوده دیگری که ذیل این شرکت فعالیت می‌کند، شرکت «مبین‌وان کیش» است که سهامدار اصلی‌اش همان شرکت توسعه اعتماد مبین است. مبین وان کیش به گفته مسئولان خودش شش میلیون نفر را وارد بستر پلتفرم خود کرده؛ چیزی بیشتر از هشت درصد کل جمعیت ایران. این شرکت با تبلیغاتی در اینترنت، با عنوان ۱۰ گیگ اینترنت رایگان، شماره موبایل را گرفته و افراد را بی‌خبر عضو سرویس خود می‌کند. در نتیجه از مشترکان مدام پول دریافت می‌کند و در مقابل، خدمات به‌اصطلاح رایگانی مانند بازی‌های ابتدایی ارائه می‌دهد. به گزارش برخی شبکه‌های مجازی، چندی پیش مسئولان این شرکت درآمد آن را پنج هزار میلیارد عنوان کردند. جالب آنکه این شرکت در کیش ثبت شده و ۲۵ سال از پرداخت مالیات معاف است.

پای معاون آذری‌جهرمی به پرونده «وس»ها باز شد

دیگر موردی که شاید اشاره به آن درخور باشد، شرکت مهندسی فن‌آفرین «حصین» قشم است که با توجه به اسم آن، در قشم به ثبت رسیده و این شرکت نیز ۲۵ سال از مالیات معاف است. یکی از مدیران اصلی «حصین» معاون آذری‌جهرمی است. سجاد بنابی، مدیر

سرمایه‌گذاری «حصین»، دستیار جوان وزیر، حالا دیگر با حکم وزیر عضو هیئت‌مدیره شرکت ارتباطات زیرساخت از مهم‌ترین شرکت‌های وزارت ارتباطات شده است. شرکت «حصین» در سال ۱۳۸۳ تأسیس شده و حالا ۱۵ شرکت در زیرمجموعه خود دارد؛ یکی از آنها «سپینو» است که از قضا کسب‌وکار اصلی آن ارزش‌افزوده است. «سپینو» پیش‌تر همکاری خوبی با رایتل و ایرانسل داشت اما از سال ۹۶ به بعد، یکی از مدیران اصلی آن، مدیرکل ارزش‌افزوده همراه اول شد. حالا دیگر «حصین» فقط در «سپینو» کار ارزش‌افزوده انجام نمی‌دهد و این روش درآمدی به محصولات دیگر «حصین» مثل «مایکت» هم سرایت کرده است.

اتفاقی عجیب در همراه اول!

جالب آنکه در این روزها که وزیر ارتباطات حرف از حذف این «وس»ها می‌زند، با ادامه روند انتقادات که به تضاد منافع در این بخش اشاره می‌کنند، شرکت همراه اول به دلایل نامعلوم، نام «اداره کل ارزش افزوده» را به اداره کل کسب‌وکارهای دیجیتال» تغییر داده است!

مشکل «وس»های ایرانی کجاست؟

کیوان نقره‌کار، کارشناس فناوری اطلاعات و مشاور فرهنگ‌سازی پروژه‌های ملی، در گفت‌وگو با «شرق» درباره خدمات ارزش افزوده روی تلفن همراه روبیکا و «ستاره‌مربع‌ها» می‌گوید: این خدمات با استفاده از بسترهای مختلفی مانند پیامک تا اینترنت، امکانات بیشتری را به مخاطب ارائه کرده و در ازای آن، پولی را دریافت می‌کنند. این روند در تمام دنیا رایج است، اما آنچه فقط در کشور ما رایج است، آن است که در ایران درباره این نوع خدمات، اطلاع‌رسانی درستی نمی‌شود و همچنین خدمات مناسبی ارائه نمی‌دهند، درحالی‌که در دنیا طبق یک پروتکل یا SLA که تحت خدمات است، این سرویس‌ها با هزینه‌هایی که دارد به مشتریان اعلام می‌شود.نقره‌کار در ادامه با اشاره به افرادی که عموما پشت این سرویس‌ها قرار دارند، می‌افزاید: صحبت‌های آقای آذری‌جهرمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، درباره خدمات ارزش افزوده و برخورد با آن، کمی متناقض است. روبیکا، محصول شرکت توسکا (توسعه کسب‌وکار ایرانیان) است. توسکا به‌عنوان شرکتی که زیرساخت‌های ایرانی تولید می‌کند، طبق تفاهم‌نامه‌ای با صداوسیما، محصولات خود را در صداوسیما تبلیغ و ترویج می‌کند. نکته تأمل‌برانگیز آن است که این سرویس، هزینه‌هایی را بر کاربران متحمل می‌کند که شفاف نیست و صرفا با تبلیغ کلان رسانه‌ای و بهره‌گیری از سلبریتی‌های تلویزیونی، مردم را به این سمت هدایت می‌کنند که حضور داشته باشند و در قرعه‌کشی‌ها شرکت کنند. طبیعتا این اقدام، هزینه‌هایی را برای افراد ایجاد می‌کند.او در ادامه در قالب نکته دوم می‌افزاید: به‌هرحال بخشی از سهام شرکت توسکا (مالک روبیکا) متعلق به همراه اول است و در ادامه سهام‌داران به شرکت مخابرات ایران و به تبع آن، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات بازمی‌گردد. در این شرایط، اگر آقای آذری‌جهرمی در حال حاضر به خدمات ارزش افزوده «VAS» متخلف مقابله می‌کند، چرا هنوز روبیکا به کار خود ادامه می‌دهد؟ با این حال یک منبع مطلع در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: وزیر ارتباطات در مرحله سوم، به تعطیلی «وس»ها واکنش نشان داده است. او پیش‌تر تأکید کرده بود که سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی باید قوانین خود را در این زمینه اصلاح کند. در مرحله دوم، با هماهنگی اپراتورها مقرر شد پیامکی از سوی سرویس‌های خدمات ارزش افزوده به مخاطبانش با مضمون هزینه ارائه خدمات ارسال شود که اگر موافق بودند، ارائه خدمات ادامه یابد و در غیر این صورت، قطع شود. در مرحل سوم، در قالب هشدار، از تعطیلی «وس»ها گفت که نشان از جدیت او در برخورد با متخلفان دارد.

برخورد موردی برای ایجاد انحصار «روبیکا»؟

این کارشناس فناوری اطلاعات و مشاور فرهنگ‌سازی پروژه‌های ملی می‌گوید: اینکه آقای وزیر با خدمات ارزش افزوده «VAS» مقابله می‌کند، اقدام درستی است، به شرط اینکه با هرجایی که این سرویس را ارائه می‌دهد، برخورد شود. این اصلا درست نیست که همه «وس»ها بسته شوند، اما روبیکا یا سرویس‌هایی مانند آن، به کار خود ادامه دهند.وقتی از او درباره تغییر نام «اداره کل ارزش افزوده» در شرکت همراه اول به «اداره کل کسب‌وکارهای دیجیتال» می‌پرسم، می‌گوید: متأسفانه وقتی اجرای یک طرح ملی را بدون برنامه‌ریزی کلان و دقیق انجام می‌دهیم، مانند رجیستری، ایمیل ملی، شبکه ملی، پیام‌رسان ملی و... طبیعی است که اکنون هم مقابله با خدمات ارزش افزوده را به این شکل شاهد باشیم. به نظر می‌رسد این‌گونه موارد که هم نوعی زیرساخت فنی محسوب می‌شود و هم ماهیت حقوقی و قانونی دارد و در نهایت عموم مردم جامعه از آن استفاده می‌کنند، باید بهتر برنامه‌ریزی شود و زیرساخت‌های عملی و اجرائی آن به دقت بررسی شود.

تضاد منافع، مشکل اصلی «وس»ها

نقره‌کار در واکنش به این گزاره که اکنون نهاد ناظر با نهاد مجری، منافع مشترکی دارد، تصریح می‌کند: نهاد ناظر در حوزه فناوری اطلاعات، سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی است که ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات فعالیت می‌کند که به‌همین‌دلیل هم منافع این نهاد با نهاد مجری درگیر است. فراتر از آن مجلس و قوه قضائیه هستند که باید نظارت کافی داشته باشند. مجلس زمانی که بحث قانون‌گذاری مطرح است، ورود می‌کند و قوه قضائیه نیز هنگامی که باید به مشکلات و تخلفات رسیدگی شود، ورود می‌کند؛ بنابراین پروژه‌های ملی حتما نیازمند نهاد فرادستی در قالب شورای سیاست‌گذاری و نظارتی هستند تا بتوان نظارت کافی در این زمینه داشت.

خبر

حذف قبوض آب از سال آینده

● معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا از آغاز حذف قبوض آب از سال آینده خبر داد و گفت: شرایط ایدئال ما خوداظهاری مردم است. این طرح نیز در یکی از شهرهای خراسان اجرا شده و بازخورد خوبی داشته است. درواقع می‌خواهیم مردم کنتور خود را بخوانند و اعلام کنند و مأمورین آب سالی یک‌بار به منازل مردم مراجعه کنند. مشترکانی که کنترل مشترک دارند، باید هزینه آب را بین یکدیگر تقسیم کنند اما به‌طورکلی اطلاعات واحد در نظر گرفته می‌شود.به گزارش ایسنا، قاسم تقی‌زاده‌خامسی در ادامه با بیان اینکه ۳۲۰ هزار حلقه چاه غیرمجاز در کشور وجود دارد، اظهار کرد: اگر همین روند وزارت نیرو برای بستن چاه‌های غیرمجاز ادامه داشته باشد، این چاه‌ها تا ۲۰ سال آینده بسته نخواهد شد؛ به همین دلیل اقدام جدیدی که در این راستا آغاز شده این است که میزان برداشت چاه‌های غیرمجاز بررسی شود. به‌طورکلی برداشت ۱۲۰ هزار چاه از ۳۲۰ هزار چاه غیرمجاز زیر ۲۰ متر است که از نظر ما آب سطحی محسوب می‌شود. معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا در ادامه با بیان اینکه قرار است ۲۲۸ میلیون مترمکعب آب از دریای عمان به سیستان‌وبلوچستان، ۶۰ میلیون مترمکعب به خراسان شمالی و ۱۱۰ میلیون مترمکعب به خراسان رضوی منتقل شود، گفت: البته آبی که از دریا برداشته می‌شود، سه برابر این مقدار است؛ در این راستا کنسرسیومی در استان‌ها تشکیل شده و قرار است بخش خصوصی آب را برای صنعت منتقل کنند. البته وزارت نیرو درحال‌حاضر خرید تضمینی ندارد و اگر نیاز داشته باشد، این خرید را انجام می‌دهد. او ادامه داد: قبلا آب دریا به یزد تخصیص داده شده و امور مربوط به انتقال به استان کرمان نیز در حال انجام است؛ به‌طورکلی مطالعه برای انتقال آب دریا به ۱۷ استان در حال انجام است.

گزارش رشد ۱۷۴ درصدی عملکرد در مجمع عمومی صندوق ضمانت صادرات

مجمع عمومی عادی سالانه صندوق ضمانت صادرات ایران برای بررسی صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷، با حضور معاونان وزیر صنعت، معدن و تجارت و نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت امور خارجه، بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه برگزار شد و صورت‌های مالی با توجه به گزارش سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس قانونی شرکت با اظهارنظر مطلوب به تصویب رسید. در این جلسه، رئیس هیئت‌مدیره صندوق ضمانت صادرات ایران، گزارشی از عملکرد هیئت‌مدیره در سال ۱۳۹۷ ارائه کردند.در این جلسه، دکتر افروز بهرامی، رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل صندوق ضمانت صادرات ایران، با اشاره به نقش صندوق در کاهش ریسک‌های موجود در تجارت بین‌المللی برای صادرکنندگان ایرانی به‌ویژه در خلال سال‌های تشدید تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران از رشد ۱۷۴درصدی عملکرد صندوق در این سال خبر داد. بهرامی افزود: میزان کل بیمه‌نامه‌ها و ضمانت‌نامه‌های صادره در سال ۱۳۹۷ به ۲/۲ میلیارد دلار رسید که این میزان پوشش به نسبت صادرات غیرنفتی در مقایسه با مؤسسات همتا، صندوق را در رده قابل قبولی در سطح منطقه قرار می‌دهد. وی با اشاره به کسب رتبه اول از سوی این صندوق در میان همه کشورهای اسلامی از لحاظ شاخص «رشد عملکرد» در سال ۲۰۱۸، عدم کفایت سرمایه را مانع بزرگ توسعه فعالیت‌های شرکت بیان کرد. دکتر بهرامی بخش عمده این رشد را ناشی از سیاست‌های بازاریابی برای ترغیب شرکت‌های جدید صادراتی به استفاده از پوشش‌های بیمه‌ای معرفی کرد که در نتیجه آن، ارزش بیمه‌نامه‌های صندوق در این دوره با ۴۳ درصد رشد به ۱/۶ میلیارد دلار رسیده است. رئیس هیئت‌مدیره صندوق میزان تعهدات جاری و سررسیدنشده صندوق در سال مالی مورد نظر را بالغ بر ۱۸۰ هزار میلیارد ریال اعلام کرد و از پرداخت ۶۵۴ میلیارد ریال خسارت به سیستم بانکی و صادرکنندگان ایرانی در سال ۹۷ خبر داد. او در ادامه با نگاهی به میزان بازیافت خسارت در سال مالی مورد اشاره گفت: البته در سال ۹۷ بالغ بر ۸۴۷ میلیارد ریال نیز از مدیونین داخلی و خارجی بازیافت شده که این میزان بازیافت خسارات نسبت به سال پیش از آن ۶۰ درصد رشد نشان می‌دهد. رئیس هیئت‌مدیره صندوق در ادامه گفت: نکته قابل توجه در این میزان پوشش ریسک، اختصاص سهم قابل توجه از پوشش‌ها برای حمایت از صادرات به ۱۵ کشور همسایه است که عمدتا پرریسک هستند و این یعنی صندوق، رسالت اصلی خود را که همان کاهش ریسک‌های صادراتی است، به نحو قابل قبولی انجام داده است. وی چالش عمده صندوق در سال جاری را عدم کفایت سرمایه عنوان کرد و تزریق سرمایه ریالی به صندوقی که عمده تعهدات آن در قالب ارز است را فاقد توجیه دانست. صادرات، مقوله‌ای ارزی بوده و بر این اساس، ۹۵ درصد تعهدات بیمه‌ای و ضمانت‌نامه‌ای صندوق ضمانت صادرات نیز در قالب ارز است. در حالی که به دلیل محدودیت‌های بودجه‌ای، همواره افزایش سرمایه‌های صندوق به‌صورت ریالی تأمین شده و با کاهش ارزش پول ملی، معادل ارزی سرمایه به کمتر از یک‌سوم کاهش یافته، در حالی که تعهدات صندوق همچنان به صورت ارزی مانده است. از سوی دیگر، حداکثر ظرفیت ریسک‌پذیری مؤسسات بیمه اعتبار صادراتی بر اساس استانداردهای بین‌المللی حداکثر پنج تا هفت برابر سرمایه است که در مورد صندوق ضمانت صادرات ایران، با توجه به حجم تعهدات جاری آن که بالغ بر دو میلیارد دلار است، این نسبت از ۲۰ برابر سرمایه هم فراتر رفته است. علاوه بر این موارد، سرمایه صندوق‌های ضمانت صادرات کشورهای رقیب صادراتی ایران در منطقه، نظیر عربستان و ترکیه به‌ترتیب چهار و دو میلیارد دلار است که به‌ترتیب ۴۰ و ۲۰ برابر سرمایه صد میلیون‌دلاری صندوق ضمانت صادرات ایران است.بهرامی در ادامه به نقش‌آفرینی بین‌المللی صندوق ضمانت صادرات ایران در راستای دیپلماسی اقتصادی کاهش اثرات تحریم پرداخت و گفت از جمله دستاوردهای مهم صندوق در عرصه بین‌المللی، کسب کرسی هیئت‌مدیره اتحادیه امان برای سال ۲۰۲۰-۲۰۲۱ با اجماع کشورهای اسلامی بوده است که در شرایط تحریم عواید فراوانی برای کشور خواهد داشت. این جایگاه در نتیجه کسب رتبه اول صندوق در شاخص رشد عملکرد در سال ۲۰۱۸ در بین کشورهای عضو اتحادیه امان به دست آمده است. علاوه بر این صندوق از طریق مذاکرات با مؤسسات همتا برای طراحی ابزارهای جانشین محصولات بانکی، مذاکره برای کاهش ریسک ایران با ECAهای عضو OECD و مذاکره با دولت و بانک مرکزی کشورهای عراق و افغانستان از طریق وزارت امور خارجه و بانک مرکزی برای صدور مجوز برای پذیرش ضمانت‌نامه‌های صندوق در مناقصات این کشورها گام‌های مهمی در این زمینه برداشته است.یکی دیگر از اقدامات مهم صندوق در عرصه بین‌المللی، راه‌اندازی دفتر صندوق ضمانت صادرات ایران در عراق به منظور حل مشکل اعتبارسنجی شرکت‌ها و فعالان اقتصادی در عراق است تا امکان حمایت هرچه بیشتر از صادرکنندگان ایرانی در بازار عراق فراهم آید. وی در انتها بیان کرد بر اساس برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته، مجموع پوشش‌های صادراتی صندوق تا پایان سال ۹۸، به ۲.۵ میلیارد دلار خواهد رسید. بر اساس آمار موجود نیز عملکرد صندوق در شش‌ماهه نخست سال جاری با رشد ۷۰درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ۱.۲ میلیارد دلار رسیده است که کاملا مطابق با برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته است. بر اساس ماده ۶ اساسنامه، مأموریت‌های صندوق ضمانت صادرات ایران در این موارد کلی تعریف شده است. نخست ضمانت مطالبات صادرکنندگان کالا یا خدمات از خریداران خارج از کشور که به دلایل ریسک‌های سیاسی و تجاری در سررسید مقرر وصول نشود (مشروط بر اینکه ناشی از عدم ایفای تعهدات صادرکننده نباشد) و سایر عوامل خارج از حیطه اختیار صادرکننده و خریدار که به تشخیص هیئت‌مدیره صندوق موجب عدم وصول مطالبات شود. ریسک‌های سیاسی شامل تیره‌شدن روابط یا قطع روابط سیاسی با کشور خریدار، سیاست‌های اقتصادی منجر به مسدودشدن مطالبات صادرکنندگان، محدودیت‌های وارداتی و ارزی در کشور خریدار، سلب مالکیت از خریدار بر اثر ملی‌شدن یا مصادره اموال و بروز جنگ یا حالت جنگ و ریسک‌های تجاری شامل استنکاف خریدار از قبول کالای صادرشده یا خدمت انجام‌شده، عدم توانایی مالی خریدار به دلیل ورشکستگی یا اعسار یا وقف و عدم پرداخت بهای کالا یا خدمت در سررسید مقرر است.دوم، ضمانت تسهیلات تخصیصی به کالاها یا خدمات صادراتی، سوم، سرمایه‌گذاری مربوط به کالاها و خدمات صادراتی و در نهایت سایر مواردی است که به تشخیص هیئت وزیران در توسعه صادرات لازم یا مفید باشد.بر همین مبنا خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران در شش گروه کلی دسته‌بندی می‌شود.

۱. ایجاد مزیت صادراتی برای کالاها و خدمات ایرانی: با پوشش بیمه‌ای صندوق، صادرکننده ایرانی می‌تواند امکان فروش مدت‌دار کالا و خدمات خود را برای خریدار خارجی فراهم کند. صندوق صادرکننده را در مقابل ریسک قصور و عدم بازپرداخت طرف خارجی ناشی از ریسک‌های سیاسی و تجاری محافظت می‌کند.

۲. بیمه مطالبات مدت‌دار صادرکنندگان و تبدیل آن به نقدینگی: با کمک صندوق، صادرکننده ایرانی مطالبات مدت‌دار خود از خریداران خارجی را بیمه کرده و با تنزیل از طریق سیستم بانکی به نقدینگی تبدیل می‌کند.

۳. تسهیل دسترسی صادرکنندگان به تأمین مالی ارزان‌قیمت صادراتی: با ضمانت‌نامه‌های اعتباری صندوق، سیستم بانکی با دو درصد تخفیف در نرخ سود، صادرکننده را تأمین مالی می‌کند.

۴. سرمایه‌گذاری صادراتی در خارج از کشور: پوشش ریسک‌های سیاسی این‌گونه سرمایه‌گذاری‌ها که دارای منافع صادراتی باشد، توسط صندوق بیمه می‌شود.

۵. صدور ضمانت‌نامه‌های لازم برای مناقصات خارج: در شرایط تحریم، صندوق به عنوان جایگزین سیستم بانکی، ضمانت‌نامه‌های لازم برای ورود پیمانکاران ایرانی به مناقصات خارجی را صادر می‌کند.

۶. شناخت بازارها و مشتریان خارجی: ارزیابی ریسک و اعتبارسنجی خریداران خارجی کالا و خدمات ایرانی (شامل دولت‌ها، بخش عمومی، سیستم بانکی یا بخش خصوصی خارجی) تخصص صندوق است. دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی اعتباری ۳۰۰ میلیون شرکت خارجی در سراسر دنیا، ظرفیت منحصربه‌فرد صندوق برای ارائه خدمات مشاوره‌ای برای یافتن طرف‌های تجاری معتبر است.در حال حاضر صندوق سعی می‌کند با ارائه پوشش بیشتر در مقاصد پرریسک صادراتی، حمایت مؤثرتری از صادرکنندگان ایرانی در بازارهای جهانی داشته باشد. کاهش نرخ کارمزد دریافتی از صادرکنندگان به مقاصد صادراتی افغانستان و عراق با همین هدف به تصویب هیئت وزیران رسیده و در صندوق اجرا می‌شود. صندوق سعی کرده است با افزایش دامنه بانک‌های استفاده‌کننده از خدمات صندوق نیز، حامی تعداد بیشتری از صادرکنندگان کشور باشد.

صادرات جهانی

مجموع حجم صادرات جهانی کالا و خدمات، پس از طی‌کردن یک دوره نزولی در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۶، در سال‌های اخیر روند صعودی خود را از سر گرفته و جمع صادرات کالا و خدمات در سال ۲۰۱۸ با ۹.۲ درصد رشد به ۲۵ تریلیون دلار رسیده است. پیش‌بینی‌های صاحب‌نظران اقتصادی حاکی از ادامه این روند در سال‌های آتی است.

صادرات ایران

صادرات ایران در سال‌های گذشته به شدت تحت تأثیر تحریم‌های غرب علیه ایران بوده و بر اساس آمار گمرک، در سال ۹۷ میزان صادرات کالاهای غیرنفتی کشور بدون احتساب میعانات گازی با کاهش شش‌درصدی به میزان ۳۹.۳ میلیارد دلار رسیده است.

پوشش جهانی صندوق‌های ضمانت صادرات

نقش صندوق‌های ضمانت صادرات در دنیا پوشش ریسک عدم بازپرداخت مطالبات صادرکنندگان است که در سال ۲۰۱۸ مجموع پوشش‌های ارائه‌شده توسط صندوق‌های ضمانت صادرات با شش درصد رشد به ۲.۵ تریلیون دلار رسیده که نشان می‌دهد میانگین پوشش، ۱۰ درصد از میزان کل صادرات است.

پوشش صندوق ضمانت صادرات ایران

ضریب پوشش صندوق ضمانت صادرات ایران در سال ۶.۹۷ درصد بوده که در مقایسه با کشورهای در حال توسعه مناسب است اما پایین‌تر از میانگین جهانی است. صندوق ضمانت صادرات ایران در سال ۹۷ به حداکثر ظرفیت ریسک‌پذیری خود رسیده و کفایت سرمایه لازم برای توسعه عملکرد را ندارد. در شرایط حال حاضر کشور که تحریم‌های غرب علیه ایران موجب افزایش ریسک‌های تجاری و سیاسی برای صادرکنندگان شده است، نقش صندوق اهمیت دوچندان می‌یابد. بنابراین اولویت اصلی برای هر گونه برنامه‌ریزی آتی و ورود به حوزه‌های جدید، منوط به تزریق سرمایه ارزی به صندوق است.

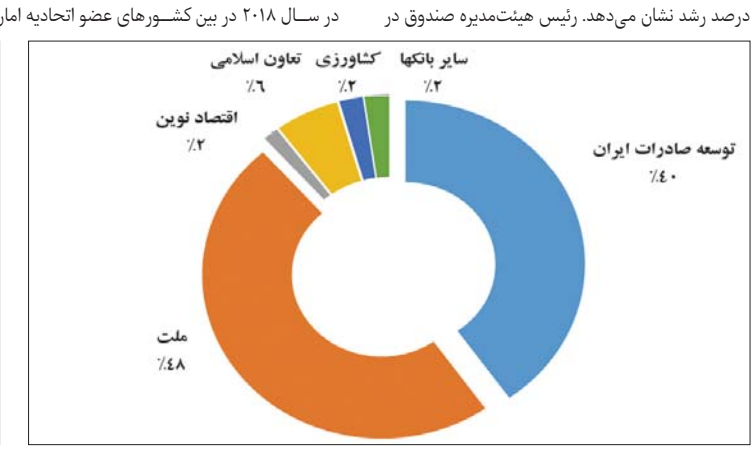

سهم بانک‌های استفاده کننده از خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران(کل محصولات)

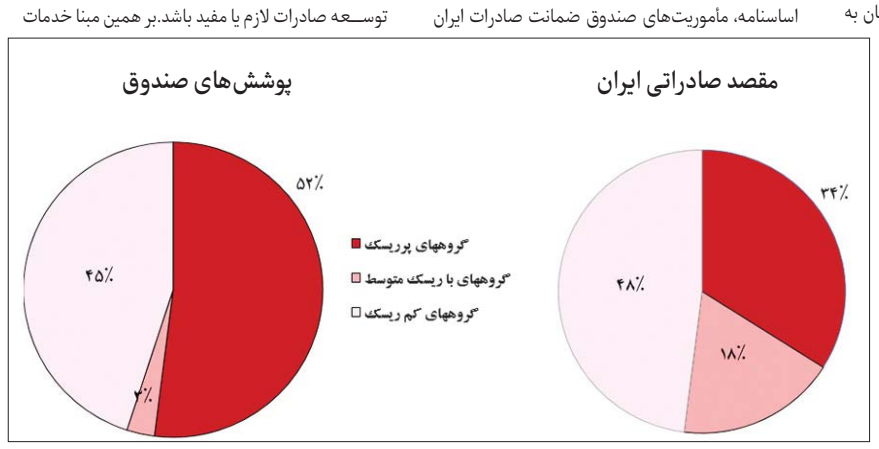

توزیع ریسک صادرات کشور و پرتفوی ریسک صندوق ضمانت صادرات ایران

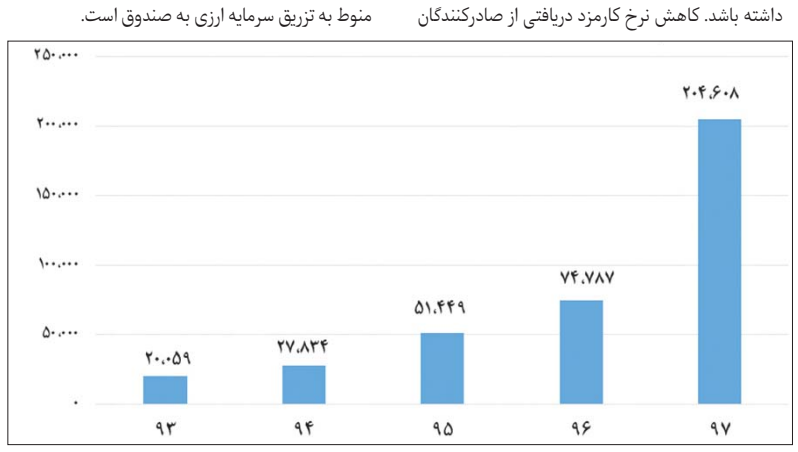

حجم پوشش صندوق طی سال‌های ۱۳۹۳-۹۷(میلیارد ریال)